

Posudek na bakalářskou práci

Veroniky Bačové

„5 žen a 5 otázek“. Případová studie k genderově motivované výstavě

Tato práce se zabývá problematikou žen v umění v českém kontextu, není však založena jen na standardních rozhovorech s umělkyněmi. Veronika Bačová změnila založení své práce ve chvíli, kdy zjistila, že skupina mladých umělkyně uspořádala výstavu, jejímž cílem bylo otevřít diskusi o ženách a umění u nás, a že materií této výstavy jsou texty – výsledky rozhovorů umělkyně s jejich kolegy na dané téma. Práce se tedy proměnila v případovou studii analyzující jak tento projekt samotný, tak dvě skupiny rozhovorů: jednu skupinu vedly autorky výstavy a respondenti byli muži, druhou provedla V. Bačová sama. Analýza první skupiny rozhovorů byla jakousi metaanalýzou: autorka kriticky rozebírá jak kladení otázek, tak odpovědi na ně. Druhá skupina rozhovorů pak byla zaměřena na dvě roviny otázek: jedna se týkala názorů a zkušeností umělkyně, druhá uvedené výstavy a jejích reflexí. Práce má tedy složitější strukturu, než je obvyklé, autorka se však na všech jejích úrovních pohybuje adekvátně a metodologicky čistě. Základní výzkumnou otázku zformulovala takto: *Nastává výstavou „5 žen a 5 otázek“ posun genderového vnímání české výtvarné scény?“*

Svá teoretická východiska připravila autorka velmi důkladně, na 26 stranách, a zvláště je třeba podtrhnout, že na jejich základě zformulovala také sadu hlavních tezí, jež byly dále operacionalizovány do struktury rozhovoru, kterou najdeme v příloze. Teoretická část je také dobře strukturovaná: začíná relevantními západními koncepty problematiky žen v umění, ženského umění, feministického umění apod., a vyrovnává se s rozdíly mezi pojmy i koncepty. Druhá část zpracovává dostupné české teze vztahující se již k českým specifikům této problematiky, a je nadto doplněna původním kvantitativním zpracováním některých statistických dat do tabulek a přehledem stavu výzkumu u nás k této problematice. (Je to určitý výkon navíc, neboť cílem práce nebyla kvantitativní analýza.)

V empirické části oceňuji, že autorka seznamuje s konstruováním svého základního nástroje – struktury rozhovoru. Zdůvodňuje formulaci svých otázek a podotázek – vidíme přitom, že k jejich zpřesnění využila také rozhovorů, které byly s umělkyněmi na podobné téma vedeny již dříve. Poté, jak již bylo řečeno, popisuje a analyzuje projekt výstavy, její motivy a reflexe po jejím skončení. Dvě skupiny rozhovorů, o nichž byla řeč výše, jsou pak analyzovány metodou zakotvené teorie, která je po řemeslné stránce aplikována standardním způsobem. Od mnohokolového kódování otevřeného přešla k axiálnímu, které již odkrývá kategoriální strukturu (viz tabulka na straně 76) a vazby mezi kategoriemi. Všechny kategorie jsou citlivě a ve vztahu k výroky adekvátně interpretovány. Oceňuji, že u každé kategorie jsou ještě základní zjištění stručně shrnuta. Důležité také je, že autorka propojuje interpretace s teoretickými východisky a zároveň pozorně uchopuje další motivy, jež vycházejí z rozhovorů samých, „zakotveně“. Autorka také formou exkurzů popisuje specifický umělecký kontext, jenž umožňuje ještě přesnější porozumění výroky a jejich interpretaci.

Badatelská kázeň, dobře založené rozhovory i jejich zpracování, přinesly v této práci badatelské ovoce – značně plastický, diferencovaný, nikoli černobílý obraz vnímání postavení a problematiky umělkyně u nás. Za bonus lze považovat porovnání autorčiných zjištění s výsledky anket z počátku 90. let. Autorka v podstatě dospěla až k fázi tzv. selektivního kódování, i když ho samostatně nezpracovala. Návrh případné centrální kategorie však nacházíme v závěrech – autorka zde jako centrální uvádí „(neuvědomovaný) rozpor ve vnímání své situace v abstraktní a v konkrétní rovině“. Mezi zajímavá autorčina zjištění patří,

že zkoumaná výstava, ač neměla širší společenský dopad, „vedla ke změně vnímání genderu u samotných autorek výstavy“.

I když by se práci daly vytknout některé drobnosti (např. v gramatice - mě-mně), celkově se bezpochyby jedná o nadstandardní bakalářskou práci velkou rozsahem (116 stran) a bohatou obsahem, mnohvrstevnatou, která si solidně poradila jak s dosti obtížnou teorií, tak s neméně náročnou analytickou technikou, a která ukázněně a přesně interpretuje.

Navrhuji 48 bodů.

PhDr.Hana Havelková
Vedoucí bakalářské práce